

Privacy | Big Brother is watching

TEKST Colette van Bommel | Axioma

Verschillende arbodiensten hebben een bezoek gehad van het College bescherming persoonsgegevens (CBP). Een arbodienst speelde ten onrechte medische gegevens van werknemers door aan werkgevers. De hele affaire schudde ook de NVvA wakker. Wanneer zijn arbeidsdeskundigen in overtreding? Drie arbeidsdeskundigen discussiëren over het grijze gebied rondom privacy.

De Wet bescherming persoonsgegevens waarborgt onze privacy. De wet geeft aan wat de rechten zijn van iemand wiens gegevens worden gebruikt, en wat de plichten zijn van de instanties of bedrijven die deze gegevens gebruiken. Volgens het CBP heeft een arbodienst deze voorschriften stelselmatig overtreden. Zo hadden bedrijven toegang tot de database waarin gegevens van werknemers staan. Arbeidsdeskundige Darryl Gootjes vindt de hele affaire nogal opgeklopt. "We doen met z'n allen zo krampachtig. Als een cliënt toestemming geeft om medische gegevens te gebruiken, dan moet het geen probleem zijn. Tegenwoordig moeten cliënten allerlei verklaringen invullen waarmee ze aangeven dat ze akkoord gaan met het gebruik van privacygevoelige informatie. Dat houdt het hele proces enorm op." Voor Bertjan

Soetevent, werkzaam bij de Politie Amstelland, staat de hele affaire in een iets ander daglicht. De Politie Amstelland was ten tijde van de affaire op zoek naar een nieuwe arbodienst. De onderhandelingen met de arbodienst waren al in een vergevorderd stadium. Soetevent wil hier niet te veel over kwijt, maar geeft wel aan dat volgens hem de arbodienst op een ongelukkige manier is getroffen en dat de politie niet heeft getwijfeld over de capaciteiten van de arbodienst. "Je moet natuurlijk zorgvuldig zijn met gevoelige informatie. Je geeft uiteraard een dossier niet zomaar ter inzage aan de werkgever, maar dat is hier ook niet aan de orde." Volgens hem heeft de samenleving zichzelf in een spagaat gewerkt. "Aan de ene kant mogen we geen persoonlijke gegevens in een rapport zetten. Dit betekent dat we op zoek

Even voorstellen

Darryl Gootjes is al sinds 1988 arbeidsdeskundige. Hij is mede-eigenaar van Capacity Risk Management BV,

een sociaal medisch adviesbureau gespecialiseerd in het ondersteunen van werkgevers, organisaties en instellingen in het beheersbaar houden van de kosten van verzuim. Maar ook arbeidsdeskundige diensten en arbodienstverlening behoort tot het takenpakket.

Marijke van der Kleij richtte samen met haar partner in 2004 het adviesbureau Lucas & Van der Kleij op. Een bureau dat

adviseert over arbeidsongeschiktheid, reïntegratie en personeelsmanagement. Zij heeft een aantal vaste opdrachtgevers in de gezondheidszorg, voert expertiseonderzoeken uit en verricht arbeidsongeschiktheidsbeoordelingen voor een particulier pensioenfonds. Ze is arbeidsdeskundige sinds 1990.

Bertjan Soetevent werkt al zo'n vijftien jaar als arbeidsdeskundige. Sinds zes jaar is hij als centrale case-

manager bij de Politie Amsterdam Amstelland verantwoordelijk voor de processen rondom verzuim en reïntegratie. Daarvoor was hij actief als arbeidsdeskundige bij verschillende reïntegratiebureaus.

“Geeft een cliënt toestemming om medische gegevens te gebruiken, dan moet er geen probleem zijn” – Darryl Gootjes

---

moeten naar omzichtige bewoordingen. Dit is vaak niet in het belang van de cliënt en dat zou toch eigenlijk voorop moeten staan. Een van de verdiensten van de afgelopen jaren is dat werkgever en werknemer openlijk de situatie met elkaar bespreken. En nog nooit was het verzuim in Nederland zo laag. Dat moeten we niet weggooien door rigide op de privacywetgeving in te gaan.”

Blootgeven Wetgeving rondom privacy is er om burgers te beschermen. Maar nemen die burgers het zelf eigenlijk wel zo nauw met privacy? Het ministerie van Justitie zag zich in ieder geval deze zomer genoodzaakt om een grootschalige campagne te starten rondom veilig internetten. Ook Soetevent verbaast

zich erover hoe gemakkelijk mensen hun privacy opgeven. “Hyves is inderdaad een goed voorbeeld, maar ga ook maar eens een ochtend bij het koffiezetapparaat staan. Mensen bespreken daar openlijk wat hun klachten en ziekten zijn.” Zelfstandig arbeidsdeskundige Marijke van der Kleij vult aan: “Sommige mensen vinden het nu eenmaal interessant om over persoonlijke dingen te praten. Het zijn trouwens niet alleen de mensen op de werkvloer, ook de werkgever stapt gemakkelijk in deze valkuil en geeft te vaak gevoelige informatie prijs.” Het gaat hier natuurlijk om privacy waarbij burgers zelf leading zijn bij het openbaar maken van gevoelige informatie. Bij het gebruik van persoonsgegevens door bedrijven of instanties is dat een ander verhaal. ➤

“Onnodige angst privacy te schenden kan leiden tot vaagheid in rapportages.
Daar moeten we voor waken” – Marijke van der Kleij

Dat er wetgeving bestaat is goed, maar de context van deze wetgeving is niet altijd even duidelijk. “Er is een discrepantie tussen de werkelijkheid en wetgeving”, legt Soetevent uit. “Mensen zijn geneigd om zaken te vertellen die volgens de wet op de privacy niet openbaar gemaakt mogen worden.” Privacy is dan ook een ruim begrip. “Waar ligt de grens”, stelt Gootjes. “Mag je bijvoorbeeld ook geen gegevens gebruiken over de woonsfeer of thuis-situatie van een cliënt als je hem of haar daar niet mee kwetst?” Van der Kleij is het met haar gesprekspartner eens. Ze stelt dat bepaalde achtergronden in de thuissituatie relevant kunnen zijn voor een succesvolle reïntegratie. In dit geval moet het mogelijk zijn om dergelijke gegevens in een rapport mee te nemen. “Stel, iemand heeft een ernstig ziek kind thuis en kan hierdoor niet of niet volledig werken. Deze informatie is voor een werkgever belangrijk om te weten, zodat hij hier goed op kan anticiperen.”

Onder bepaalde voorwaarden De drie arbeidsdeskundigen concluderen dan ook dat het mogelijk moet zijn om bepaalde gevoelige informatie wel te gebruiken in een verslaglegging. Voorwaarde is wel dat de cliënt instemt. “Het achterhouden van zulke informatie kan impact hebben op een succesvolle reïntegratie. Het is onze taak om de cliënt hierop te wijzen. Deze moet zich terdege bewust zijn van de consequenties als bepaalde informatie niet in het rapport komt”, aldus Gootjes. “Als arbeidsdeskundige moet je wel altijd een eigen professionele afweging maken of een cliënt zelf de gevolgen kan inschatten, zelfs als de client toestemming geeft”, vult Soetevent aan. Hij geeft ook aan dat er een bepaalde contradictie in zit. “Ik krijg vaak te horen van cliënten ‘zet het er maar in, dan begrijpt mijn werkgever me misschien.’” Een kleine nuancering is volgens Van der Kleij wel op zijn plaats. Ze geeft aan dat het voor een arbeidsdeskundige van belang is om te weten waar klachten vandaan komen om zo

een betere afweging te kunnen maken, maar dat het niet altijd nodig is om dit ook daadwerkelijk in het rapport te vermelden. “Natuurlijk moet je ervoor waken dat je niet allemaal vage omschrijvingen in je rapport gaat zetten, maar de privacywetgeving dwingt je er soms wel toe om op een andere manier te formuleren.”

Ethische afweging De vraag blijft waar de grens wordt getrokken. Welke informatie gebruik je in overleg met de cliënt wel en wat is vanuit ethisch oogpunt sowieso niet toegestaan? Ook rondom deze kwestie zijn de arbeidsdeskundigen eensgezind. “Op het moment dat een cliënt in vertrouwen vertelt dat hij bij een psychiater loopt vanwege bijvoorbeeld incest of mishandeling, dan mag je die informatie niet gebruiken. Dergelijke informatie is te persoonlijk”, aldus Gootjes. Wel benadrukt hij dat een arbeidsdeskundige ook in dit geval de cliënt op mogelijke negatieve gevolgen voor een succesvolle reïntegratie moet wijzen. Van een geheel andere orde zijn volgens de gesprekspartners bijvoorbeeld de knieklachten van een medewerker. “Stel, iemand heeft knieklachten en loopt al enige tijd mank. Het hele dorp weet dat hij knieklachten heeft, want hij kan niet in het eerste elftal spelen van de plaatselijke voetbalclub. Deze klachten zorgen ook voor beperkingen op zijn werk. Op het moment dat ik in een rapport zet dat deze meneer knieklachten heeft, dan schend ik daar toch niet zijn privacy mee? Iedereen weet het immers al.” De conclusie van de arbeidsdeskundigen: de Wet bescherming persoonsgegevens geeft voldoende aanknopingspunten om met privacy om te gaan, en arbeidsdeskundigen zijn niet in overtreding als zij met toestemming van de cliënt bepaalde persoonlijke gegevens in het rapport plaatsen om een succesvolle reïntegratie mogelijk te maken. De soep wordt dus niet zo heet gegeten als deze wordt opgediend. ←

“Bij privacy is er een discrepantie tussen
de werkelijkheid en de wetgeving” – Bertjan Soetevent
